

4420

MINISTERIE VAN ZAKEN OVERZEE

Directie Afdeling	Kabinet	Bewerker	Klass. nr.	Doss. nr. Kab. 416 G
Corr. nr. Letter	Q ²⁹ /168NNG		Rubricering Zeer geheim Geheim	Vertrouwelijk Dienstgeheim
Ingekomen stuk dd.	INGZAGE			
van	Voorafgaande hi jng.	Na expeditie Buran x 11/7		
Vervolg op Corr. nr.	IN BANG			
Medezenden: Afs. Beschoupt overzicht Ambonese beweging in Nederland. fm	Getypt door:	Gecolld door:	Verzonden	
			dd. 4/7 1957	door: [Signature]
Rappeleren op				
Wijze van verzending a.a. (koerier, expresse, aangetekend, kosten verhalen, publiceren, zegelen, enz.) Mail Hollandia.				
Te vernietigen na _____ jaar.				

Kab. 416 G

's-Gravenhage,

7 Jul 1957

Onderwerp: Politieke activiteiten van Ambonese in Nederland.

Aan

Z. Exc. de Gouverneur van Ned.-Nieuw-Guinea te Hollandia.

Ik heb de eer Uwe Exc. hiernooits ter vertrouwelijke informatie aan te bieden een van de Prinslandese veiligheidsdienst ontzagen overzicht betreffende "de Ambonese Beweging" in Nederland.

De Min. v. Zaken Overzee,

Q²⁹/168NNG [Signature]

BEKNOPT OVERZICHT AMBONESE BEWEGING IN NEDERLAND.

Wanneer gevraagd wordt om een overzicht betreffende "de Ambonese beweging" in Nederland dan zou in deze vraag mogelijk de veronderstelling schuil kunnen gaan, dat er h.t. een hechte samenwerking bestaat tussen de Ambonese organisaties die één doel nastreven, nml. het reeds ongeveer zeven jaar gepropageerde doel: erkenning en bevrijding van de Republiek der Zuid Molukken, de Republiek Maluku Selatan (R.M.S.). Van een hechte samenhang is echter geen sprake. Verdeeldheid is eerder het beeld dat zich opdringt, een verdeeldheid echter welke aanstonds plaats maakt voor een zekere eenheid wanneer men vermeent, dat door bepaalde overheidsmaatregelen de belangen der Ambonezen geschaad worden of kunnen worden. Deze overheidsmaatregelen betreffen in het algemeen de goede verzorging der Ambonezen. Steeds staat men er echter min of meer wantrouwend tegenover, mogelijk een gevolg van de veel gehoorde critiek op het beleid der Nederlandse Regering met betrekking tot de verzorging der Ambonezen en haar weigering de R.M.S. te erkennen. Deze critiek, gehoord op vergaderingen en gelezen in publicaties, ook van de zijde van Nederlanders en Nederlandse groeperingen, heeft de in de woonoorden verblijvende Ambonezen uiteraard niet onberoerd gelaten. (Er zijn thans 70 woonoorden waarin ± 18000 mannen, vrouwen en kinderen vertoeven). Over het algemeen kan echter verklaard worden, dat de Ambonese samenleving - in de eerste plaats uit politiek oogpunt bezien - een rustig beeld vertoont met weinig belangstelling voor het verenigingsleven en evenmin voor wat betreft de activiteiten van de zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam.

Deze regering bestaat uit Ir J.A.MANUSAMA, hoofd van de politieke missie der R.M.S. in Nederland benevens Minister van defensie (gevolmachtigd door Dr SOUMOKIL), L.TAHAPARY, kolonel, chef staf, belast met - zoals het heet - militaire aangelegenheden, Dr J.P.NIKIJULUW, algemeen vertegenwoordiger in Nederland der R.M.S. en I.A.LEBELAUW, secretaris-generaal der R.M.S.. Als behorende bij de R.M.S.-regering dient ook genoemd te worden P.W.LOKOLLO te 's-Gravenhage, zich noemende

minister voor de visserij en voedselvoorziening. De indruk bestaat evenwel, dat deze figuur niet meer zo gewild is bij de andere R.M.S.-leiders, mogelijk omdat hij in het verleden met enkele avonturiers betrokken is geweest bij mislukte stunts ter (uiteindelijke) bevrijding van de Zuid Molukken. Voor dergelijke stunts voelt men niets (meer) omdat daardoor de zaak der Ambonezen slechts geschaad kan worden.

Het R.M.S.-centrum te Rotterdam verzorgt de propaganda in binnen- en buitenland. De Voorlichtingsdienst (Dr NIKIJU-LUW en I.A.LEBELAUW) heeft in de loop van de tijd meerdere brochures uitgegeven. Geregeld verschijnen de periodieken "Mena Muria" en "Nieuws in het kort"; ten behoeve van de propaganda in het buitenland wordt dit laatste ook in het Engels uitgegeven. Het periodiek "Compendium & Commentaries" verschijnt sedert enige tijd niet meer, naar verluidt om financiële redenen.

Het is bekend dat de zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam incidenteel schriftelijk contact met Dr SOUMOKIL op Ceram heeft. Vermoedelijk loopt dit contact via Ambon. Een enkele keer is vernomen, dat een vandaar per post verder verzonden brief zijn weg naar Ir MANUSAMA gevonden had via Makassar. Ook bestaat naar bij herhaling gebleken is contact met Nieuw Guinea.

(van Ambonezen
in Nederland)

(van contacten van
weg met Ceram is
niet gebleken)

R

Ir MANUSAMA onderhoudt de internationale contacten. Laatstelijk is hij op reis geweest naar Formosa (april jl.). De voorbereidingen voor deze reis zijn naar verluidt getroffen met medewerking van het Chinese consulaat te Parijs. Voor hij naar Formosa vertrok heeft Ir MANUSAMA enkele keren de Franse hoofdstad bezocht.

De rechterhand van hem is vorengenoemde kolonel TAHA-PARY. Vastgesteld is, dat hij in opdracht van Ir MANUSAMA woonoorden bezoekt maar het doel van deze bezoeken is niet bekend. In dit verband zij opgemerkt, dat het telkenmale weer opvalt dat de Ambonezen weten te zwijgen, wat door één der R.M.S.-leiders recent genoemd werd uit discipline, die hun in het bloed zit.

Er bestaat uiteraard een zekere binding tussen de R.M.S.-regering en de Ambonezen in de woonoorden, eveneens met hun organisaties. Bezwaren komen evenwel naar voren wanneer zij zich wil bemoeien met verenigingsaangelegenheden. In het bijzonder is dit gebleken door de houding der grootste organisatie, de "Badan Perwakilan Rakjat Maluku Selatan" (B.P.R.M.S.). Zij neemt naar verluidt het standpunt in, dat de R.M.S.-regering zich op politiek terrein beweegt, d.w.z. ijvert voor de bevrijding der R.M.S. en dat het de taak der verenigingen is de directe persoonlijke belangen der Ambonezen te verzorgen, wat geen taak der regering is.

Onlangs is h.t.l. opgericht het "Nationaal Front", ook wel "Nationaal Eenheidsfront" genoemd. Hiervan maken deel uit de B.P.R.M.S., een C.R.A.M.S.-groep en de "Partij Nasional Maluku Selatan" (P.N.M.S.). Bedoelde CRAMS-groep is die, welke onder leiding van de Ambonees M.WENNO staat. Deze heeft zich in 1956 met zijn aanhangers van de oorspronkelijke C.R.A.M.S. afgescheiden omdat zij zich niet langer konden verenigen met de CRAMS-leider L.POLHAUPESSY.

De Ambonees F.A.APONNO heeft het initiatief genomen tot oprichting van het eenheidsfront. Hij is thans voorzitter. De bedoeling is, dat er elk jaar een andere voorzitter zal zijn.

Naar verluidt zou het front bedoeld zijn als een eenheid tegen de zgn. R.M.S.-regering om te beletten, dat zij zich bemoeit met de interne aangelegenheden van de Ambonese groeperingen h.t.l. Verder zou besloten zijn, dat de aangesloten verenigingen alleen zouden luisteren "naar hetgeen Dr SOUMOKIL zou zeggen". Dit zou er ook op wijzen, dat men niet meer direct wil luisteren naar hetgeen de R.M.S.-regering zegt. Of het "Nationaal Front" eventueel zelf in contact wil zien te komen met Dr SOUMOKIL is (nog) niet gebleken.

Kortgeleden is in het woonoord "Golflinks" (bij Arnhem een nieuwe vereniging opgericht, de "Ikatan anak-anak Maluku utara tudjuan tanah air", welke ten doel heeft de Ambonezen aan te sporen naar Indonesië terug te keren maar ook om te propageren, dat Nieuw-Guinea bij de R.I. moet komen. De oprichters behoren tot een kleine groep, die door de Ambonezen

in het woonoord Schattenberg als verraders werden aangemerkt en toen op eigen verzoek vandaar zijn overgeplaatst. Zij werden overgebracht naar het woonoord "Golflinks", Of het bestuur van genoemde vereniging enige activiteit zal weten te ontwikkelen valt nog niet te zeggen. Het is echter aanstonds begonnen met een verenigingsstempel. Volgens de R.M.S regering te Rotterdam wordt op de stempel tot uitdrukking gebracht de inlijving van Nederlands Nieuw-Guinea bij Indonesië, omdat daarop aan de linkerkant is afgebeeld Tandjong Patani, één der kapen van Halmaheira, aan de rechterkant een kaap van Nederlands Nieuw-Guinea met als "springplank" daartussen het eiland Gébé, dat het "Biro Perdjuangan Irian" (in Indonesië) reeds geruime tijd geleden als infiltratie en uitvalbasis heeft vastgesteld. De R.M.S.-regeerders nemen op grond hiervan aan, dat de vereniging in contact staat met het "Biro Perdjuangan Irian", maar dit is nog niet vastgesteld. Wel ligt de veronderstelling voor de hand, dat het bestuur - evenals alle Ambonezen, die naar Indonesië willen terugkeren - in contact staat met de Indonesische Vertegenwoordiging h.t.l.

Een min of meer op zichzelf staande figuur is de Amboonees A.NANLOHY te Rotterdam, die zich beschouwt als gemachtigde van SOUMOKIL. NANLOHY is een hoogst onbetrouwbaar persoon, die over het algemeen en door de R.M.S.-regering in het bijzonder als een verrader wordt gebrandmerkt. Hij is ongetwijfeld pro-R.I.-gezind. Bij herhaling is vastgesteld, dat hij in contact staat met de zgn. NANLOHY-groep op Nieuw-Guinea. In de woonorden telt hij niet veel aanhangers, naar schatting ongeveer honderd, verenigd in de door NANLOHY opgerichte "Bond van ex-K.N.I.L.-militairen op weg naar huis", (Militer² dalam perdjalananan poelang kenegerinja). Het blaadje "Siwalima", eertijds door hem verspreid, heeft geen lang leven gehad. Toch zou hij het denkbeeld niet hebben losgelaten het opnieuw uit te geven zodra hij daartoe aanleiding vindt. Dit kan echter ook bluff zijn.

De Ambonezen plegen elk jaar de stichting van de Republiek der Zuid-Molukken te herdenken, telkenmale te 's-Gravenhage, maar in april van dit jaar voor het eerst in het woonoord Lunetten en met een kerkdienst te 's-Gravenhage. De bij de herdenking behorende parade van ex-militairen is dit jaar in Lunetten gehouden. De parade werd afgenomen door Ir MANUSAMA (Minister van defensie) en L. TAHAPARY (Chef Staf

Tevens werd de stichting der R.M.S. herdacht - zoals elk jaar - door de verenigingen "Veteranen Legioen Nederland en "Door de Eeuwen Trouw" en wel door het beleggen onder grote belangstelling van een openbare samenkomst te 's-Gravenhage. Ook dit jaar opende het gesprokene geen nieuwe gezichtspunten. Het is veelal critiek op het beleid der Nederlandse Regering met betrekking tot het Ambonezenvraagstuk en een propaganda om de strijd voor de bevrijding der R.M.S. voort te zetten.

Op grond van de overweging blijkbaar dat de belangstelling h.t.l. voor de Ambonezen geluwd is heeft de Stichting "Door de Eeuwen Trouw" kortgeleden het initiatief genomen tot oprichting van plaatselijke jeugdverenigingen om onder de Nederlandse jeugd belangstelling te wekken voor de strijd der R.M.S. Er is een overkoepelend landelijk bestuur gevormd nadat dergelijke jeugdverenigingen op enkele plaatsen waren opgericht (Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Leiden). Om de binding met de Ambonese jeugd h.t.l. te verzekeren zijn in het landelijk bestuur twee jeugdige Zuid-Molukkers opgenomen. N.h.v. zal echter eerst na de vacantiemaanden kunnen blijken of het initiatief van de Stichting "Door de Eeuwen Trouw" tot het beoogde doel zal leiden. Haar orgaan "Stem van Ambon" wordt intussen reeds benut voor de propaganda onder de Nederlandse jeugd.

De pro-R.I.-gezinde Ambonezen zijn uiteraard vatbaar voor de R.I.-propaganda: dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan de R.I. moet worden overgedragen. De R.M.S.-regering neemt uiteraard het tegenovergestelde standpunt in en voor zover daarvoor belangstelling bestaat ook de anti-R.I. gestemde Ambonezen. In de bekende "Oproep der Generale

Synode" heeft de R.M.S.-regering aanleiding gevonden een scherpe critiek te doen horen. Zij verwijt de Generale Synode dat deze zich het lot aantrekt van Nieuw-Guinea om het in handen van de Islamieten te spelen maar zich anderzijds op een afstand houdt van de Molukken, waarvan de bevolking dezelfde Godsdienst als de Synode belijdt.

De R.M.S.-regering houdt vanzelfsprekend nog steeds vast aan het standpunt, dat de Ambonezen slechts mogen terugkeren naar een zelfstandige Republiek der Zuid-Molukken doch de indruk bestaat, dat de propaganda tegen terugkeer naar de R.I. is afgeluwd. Het woord "verraders" wordt niet zo veelvuldig meer gebruikt als voorheen. Het is geenszins uitgesloten, dat ingeval de Republiek der Zuid-Molukken een min of meer zelfstandig bestaan binnen R.I.-verband zou krijgen, het standpunt inzake de terugkeer soepeler zal worden. Enkel22 aanwijzingen bestaan hiervoor. Er zal echter geen sprake kunnen zijn van een massale terugkeer zolang de R.I. de huidige maatstaf handhaaft, nl. dat er per maand vijftig personen mogen terugkeren. Aanvankelijk had de R.I. toestemming verleend voor vijftig Ambonese gezinnen per maand.

Thans neemt de Indonesische Vertegenwoordiging h.t.l. geen nieuwe aanmeldingen voor terugkeer meer aan omdat er vijfhonderd gezinshoofden zijn geregistreerd hetgeen betekent dat met hun gezinnen het aantal al dermate groot is, dat met terugkeer van 50 personen per maand vele maanden gemoeid zullen zijn.

Gedurende de jaren, dat de Ambonezen h.t.l. vertoeven, hebben zij getoond volkomen afwijzend te staan tegenover het communisme. Van de zijde der C.P.N. is wel getracht hun belangstelling te winnen maar dit is volkomen mislukt.

Volledigheidshalve wordt hierbij overgelegd een staat bevattende de namen van h.t.l. bestaande Ambonese verenigingen.

Stuyfvoet nader

24-6-1957.

AMBONESE VERENIGINGEN IN NEDERLAND.

Ber...

dit is de lijst van onlangs onttraf...

✓ 1. C.R.A.M.S.

(vroeger "Commissie Rechtspositie Ambonese Militairen en Schepelingen". Bestond reeds in Indonesië, vóór de aankomst van de Ambo-

R 14/17

nezen in Nederland). Thans: Committee Rehabilitation Army Men (former Dutch Indonesian Army) of Maluku Selatan.

In 1956 is de CRAMS uiteengevallen in:

V.W.

- 1. de CRAMS Polhaupessy - leider L. Polhaupessy;
- 2. de CRAMS Wenno - leider M. Wenno
- 3. de CRAMS Tamaela - leider C. Tamaela.

✓ 2. B.P.R.M.S.

Badan Perwakilan Rajat Maluku Selatan - Vertegenwoordigend lichaam van het Zuid-Molukse Volk; opgericht 25-2-1952.

3. K.R.P.P.T.

*Koninkrijk
S. Siwalette
naar O. Siwalette*

Kepentingan Rajat Pulau Pulau Terselatan - Organisatie voor de belangen van het volk van de zuidelijkste eilanden. Opgericht 11-12-1951.

4. B.P.P.P.S.

*Koninkrijk
Andal...*

Badan Persatuan Pulau Pulau Segenap - Organisatie voor de eenheid van alle zuidelijke eilanden.

Deze organisatie heeft zich afgescheiden van de K.R.P.P.T. en heeft zich aanvankelijk aangesloten bij de B.P.R.M.S. (begin 1954). Op 9 juli 1954 heeft zij zich echter als zelfstandige groep gevormd. De vereniging is sterk geporteerd voor terugkeer naar Indonesië.

5. P.P.S.

*Koninkrijk
Andal...*

Deze organisatie (Pulau Pulau Selatan) omvat Zuideilanders in BPRMS-woonoorden, die alleen terugkeer naar een vrije Republiek Maluku Selatan voorstaan.

Zetel woonoord Teuge.

✓ 6. P.N.M.S.

V.W.

Partij Nasional Maluku Selatan - Nationale Partij der Zuid-Molukken. Opgericht 18-7-1954.

Deze organisatie heeft zich afgescheiden van de CRAMS n.a.v. de royering van S. Siwalette uit het CRAMS-hoofdbestuur.

De P.N.M.S. wil terug naar een vrij Ceram.

✓ 7. de Bond-ex-KNIL-militairen op weg naar huis - Militer² dalam

naar...

V.W.

perjalanan poelang kenegerinja. Opgericht 21 juni 1954. *don Santoby (k)*

Deze organisatie heeft zich afgescheiden van de B.P.R.M.S.

✓ 8. G.N.I.

V.W.

Gerakan Nusa Ina - Beweging van het moeder-eiland, opgericht 7 mei 1956. Deze organisatie heeft zich afgescheiden van de CRAMS. Groep Cerammers, die geporteerd is voor terugkeer naar Indonesië. Wil zelfs vechten tegen het leger van de R.M.S.

- ✓ 9. N.I. *V.w.* Nusa Ina - Ons moedereiland.
Een groep Cerammers, die slechts naar een
vrije Republiek Maluku Selatan wil gaan.
- ✓ 10. Apkindo Aliran Pulang ka Indonesia - Stroming voor te
rugkeer naar Indonesië. Opgericht begin 1956.
Deze organisatie heeft zich afgescheiden van
de BPRMS.
11. G.O.S.M. *G.O.S.M.* Gabungan Organisasi² Suku Maluku.
Deze organisatie is een overkapping van de
organisaties:
1. P.P.S. (vide 5)
2. Apkindo (vide 10)
3. G.N.I. (vide 8)
Opgericht 9 juni 1956. Adviseur: C.Wairata.
- ✓ 12. Pembinah Tanah air *V.w.* Voor de opbouw van het vaderland.
Deze organisatie heeft zich afgescheiden van
de B.P.R.M.S. Opgericht medio november 1955.
Wil een minder strak standpunt innemen t.a.v.
de terugkeer naar Indonesië (dit in afwijking
van de B.P.R.M.S., die alleen terugkeer naar
een vrije R.M.S. voorstaat).
- ✓ 13. I~~s~~amuttair Ikatan Anak² Maluku Utara tudjuan tanah air
di negeri Belanda. Deze organisatie is een
vereniging van noord-molukkers, in februari
1957 in de Golflinks opgericht, die terugkeer
naar Indonesië voorstaan en inlijving van
Nederlands Nieuw-Guinea bij de R.I.

AMBONESE VROUWEN-ORGANISATIES.

1. Ina Tuni Vrouwenorganisatie van de C.R.A.M.S.
2. K.I.M.S. Kesatuan Ina² Maluku Selatan - vrouwenorgani-
satie van de B.P.R.M.S.
3. F.I.K.M. Federasi Indjili Kaum Maluku - Molukse Evan-
gelische Vrouwen Federatie in Nederland.

CHRISTELIJKE ORGANISATIES.

1. G.I.M.B. Geredja Indjil Maluku (di tanah) Belanda -
Moluks Evangelische Kerk in Nederland.
- ✓ 2. G.P.M.B. Geredja Protestan Maluku (di tanah) Belanda -
Moluks Protestantse Kerk in Nederland (heeft
binding met de moederkerk in Ambon).
3. P.P.K.M. Persatuan Pemuda² Kristen Maluku - Molukse
Christen Jongeren.
4. P.P.K.M.B. Persatuan Pemuda² Kristen Maluku (di tanah)
Belanda.
Christelijke Jeugdbond.
-

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS-NIEUW-GUINEA

PARKET VAN DE PROCUREUR-GENERAAL BIJ HET HOF VAN JUSTITIE

*21
22/1/58*

Aan:
Het Hoofd van het Bureau Antecedentenonderzoek v.h. MINZO
te
's-Gravenhage.

Uw Kenmerk

Uw brief van

63 Ons Kenmerk /XV/58/GHEIM.

Datum
Hollandia-Binnen,
5 februari 1958.

Onderwerp
Ambonese gemeenschap
in Ned. Nw.-Guinea.

Opbergen

Onder dank voor de doorzending van het door U ontvangen rapport over de eventuele gedragingen van de Ambonezen hier te lande, kan ik U als mijn oordeel geven, dat in Nederland de R.M.S.-gedachte sterker leeft dan in Nederlands-Nieuw-Guinea, waar de realiteit der feiten duidelijker waarneembaar is.

De Ambon-stem uit Nederland staat van deze werkelijkheid verder af en bevat vrijwel niet anders dan "wishful thinking".

De Procureur-Generaal bij
het Hof van Justitie,

P. Okma
Mr. P. OKMA.

*Es commentaar, waar
we weinig aan hebben. Wat
de chab. gen. in w.w.g. voor
standpunt inneemt, indig
het ev. tot een conflict tussen
Ned. e Ind. over w.g. kunt, bij
geve met 10/SP.
Hoofd Bureau
13/2-58*

Bureau Antecedenten-
onderzoek
No. *72*
Dat. 13 FEB. 1958
Disp. *11/1/58*